

شاه عباس پادشاه بی رحمی که به اسطوره مبدل گشت

دیوید بلو
ترجمه خسرو خواجه نوری

www.ketab.ir

Shah Abbas

The ruthless king who became an Iranian legend
David Blow

سرشناسه:	بلو، دیوید. <i>Blow, David</i>
عنوان و نام پدیدآور:	شاه عباس: پادشاه بی رحمی که به اسطوره مبدل شد / نوشته دیوید بلو؛ ترجمه خسرو خواجه‌نوری.
مشخصات نشر:	تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۵.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۰۰۰-۱۸۴۸-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فلیا
یادداشت:	چاپ چهارم؛ ۱۳۹۸.
شناسه افزوده:	خواجه‌نوری، خسرو، ۱۳۵۵-، مترجم
رده‌بندی کنگرو:	DSR ۱۲۱۶/ب ۱۵ ش ۲ ۱۳۹۵
رده‌بندی دیویی:	۹۵۵/۰۷۱۵
شماره کتابشناسی ملی:	۴۲۵۴۹۲۲

رسالیه‌ها

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه

جمهوری اسلامی ایران

شاه عبدسم
پادشاه بی رحمت که به خوره مبدل گشت

دیوید بلو
ترجمه خسرو خواجه‌نوری

چاپ اول ۱۳۹۵ هـ
چاپ چهارم زمستان ۱۳۹۸ هـ ۱۰۰۰ نسخه هـ

امور چاپ: مهدی ساروخانی هـ چاپ و صحافی: صادقه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی،

میدان استقلال، ضلع جنوب شرقی، پلاک ۲

شماره تماس: ۰۲۱۳۳۹۰۰۷۵۱-۲

صندوق پستی: ۴۱۹۱-۱۱۳۶۵

Amirkabir.net

مؤسسه انتشارات امیرکبیر
© همه حقوق محفوظ است.

فهرست

۹	مقدمه مترجم
۱۳	پیشگفتار
۱۷	مقدمه
۲۳	فصل اول: مرده ریگ - شاه - اس: خلیفه حکومتی شیعی
۴۵	فصل دوم: آشفتگی دوران کودکی و رسیدن به قدرت
۶۹	فصل سوم: عباس قدرت را در دست می گیرد
۹۱	فصل چهارم: استرداد خراسان از دست عربکان
۹۹	فصل پنجم: حادثه جویان انگلیسی در خدمت شاه عباس
۱۱۷	فصل ششم: دفاع ناخوشایند خراسان، خلیج فارس و درگیری با عثمانی
۱۳۱	فصل هفتم: شاه عباس عثمانیان را اخراج می کند
۱۴۷	فصل هشتم: به دنبال متحدان اروپایی
۱۶۷	فصل نهم: فشار آوردن بر خلیج فارس، تبعید توده مردم و کشتن پسر
۱۸۵	فصل دهم: فتح انگلیسی - ایرانی: تصرف هرمز
۲۰۹	فصل یازدهم: پیروزی پایانی: فتح قندهار و بغداد
۲۱۷	فصل دوازدهم: درگیری سفرا
۲۲۵	فصل سیزدهم: ایلچی انگلستان و فوت شاه عباس
۲۴۱	فصل چهاردهم: شاه عباس، بشر و سلطان
۲۵۵	فصل پانزدهم: دربار شاه عباس
۲۷۷	فصل شانزدهم: پیوند میان حکومت و دین
۲۹۳	فصل هفدهم: اصفهان شهری که نصف جهان بود

- ۳۱۲..... فصل هجدهم: شاه تاجر پیشه
- ۳۲۵..... فصل نوزدهم: شاه عباس و هنرها
- ۳۳۹..... فصل بیستم: سلاطین صفوی بعدی
- ۳۵۷..... نتیجه گیری
- ۳۶۲..... کتاب شناسی
- ۳۷۵..... نمایه
- ۳۸۷..... آوم تصاویر

مقدمه مترجم

بدون هیچ تردیدی شاه‌عباس صفوی یکی از شاخص‌ترین چهره‌های تاریخی ایران پس از اسلام است. پژوهشگران، دوران حکومت وی را به‌علت اصلاحات بنی‌دینار در زمینه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و نظامی و تحکیم روابط تجاری و مانی با قدرت‌های اروپایی و همچنین مطرح شدن ایران در عرصه منطقه‌ای و جهانی، عصر کوفایی ایران می‌دانند. نوشتن در مورد حیات سیاسی - فکری این پادشاه بزرگ با توجه به پیچیدگی‌های زندگی و زمانه وی کار بسیار دشوار است. دیوید بلو با تحریر این اثر نه تنها آگاهی ما را از دوران شاه‌عباس بلکه از تمامی عصر صفوی افزایش می‌دهد. بلو برای نگارش این اثر، کتاب *تاریخ عالم آرای عباسی* را اساس کار خود قرار داده است، ولی با این حال رجوع و تکیه‌گاه وی در تحریر این اثر بیشتر گزارش‌های اروپاییانی است که از ایران دیدن کرده‌اند. مؤلف با برگزیدن عنوان فرعی «پادشاه بی‌رحمی که به افسانه مبدل گشت» درصدد است تا شاه‌عباس را فردی با ویژگی‌های متضاد توصیف کند. اگر او را پادشاهی خودرأی خوانیم، اما سپس وی را باذکات معرفی می‌نماید.

هدف بلو در کتاب حاضر، ارائه یک بررسی کلی و فراگیر از اصلاحات و اقدامات شاه‌عباس در زمینه‌های متفاوت و درعین حال شرح دگرگونی‌هایی است که در سایه اقتدار و اصلاحات وی به‌وقوع پیوست. سرانجام باید بیان داشت که کتاب دارای نثری روان و ساده است و نویسنده به‌دور از هرگونه

تکلف و پیچیدگی، با استفاده از آثار سیاحان و سایر مورخان و محققان خارجی و داخلی بر غنای مطالب افزوده و اطلاعات جامعی از جامعه ایران عصر شاه‌عباس و تحولات روی داده در آن ارائه نموده است. افزون بر این، مؤلف در قسمت پایانی اثر، کتابشناسی منابع و تحقیقات مربوط با دوران صفویه را آورده که راه‌گشای پژوهشگران است. در ضمن، اکثر مطالب مربوط به توصیف اماکن و آثار تاریخی، دیدار سفرا و نمایندگان کمپانی‌ها و مذاکرات ردوبدل شده میان آن‌ها به صورت داستان‌گونه روایت شده و همین امر جذابیت دوچندانی به اثر می‌بخشد.

در ترجمه این کتاب چند نکته رعایت شده است:

- الف - متون ترجمه‌شده بر متن نیافزوده مگر اضافه کردن «ص» پس از نام پیامبران و «ع» بعد از نام امامان.
- ب - زیرنویس‌ها همه از متن اصلی است و توضیحات نویسنده همچون متن انگلیسی، در آخر هر فصل و تحت عنوان «با نداشت‌ها» آمده است.
- ج - تاریخ‌های متن اصلی کتاب به معادلی است. در ترجمه معادل‌های آن‌ها به هجری قمری نیز آورده شده است.
- د - منابعی که مؤلف از آن بهره برده است را مستقیماً به چهار گروه تقسیم کرد:
۱. منابع فارسی قدیم: در ترجمه به متن فارسی رجوع شده است، مانند *عالم‌آرای عباسی*.

۲. برگردان انگلیسی منبع فارسی: در این موارد نیز به متن اصلی فارسی منبع رجوع شده است. البته در چند مورد مطالبی از منبع فارسی، غیر مستقیماً در کتاب‌ها و مجلات انگلیسی، نقل شده است و این کتاب‌ها و مجلات نیز در دایره جرس نبود. بدین خاطر ارجاع به متن اصلی میسر نشد.

۳. منبع لاتین ترجمه نشده به فارسی: در این باره به ناچار متن کتاب ترجمه شده است.

۴. منبع لاتین ترجمه شده به فارسی: به برگردان فارسی این گونه منابع ارجاع شد، چنانچه دارای ترجمه قابل قبولی بود.

در پایان از مدیریت محترم انتشارات امیرکبیر و کارکنان آن مؤسسه کمال
تشکر را دارم که زمینه چاپ این اثر را فراهم نمودند.

همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

خسرو خواجه نوری

خرداد ۱۳۹۵

www.ketab.ir